

ת"פ 60530/10/13 - מדינת ישראל נגד באסל (בן חסן) חטיב, יליד 1984

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"פ 60530-10-13

מדינת ישראל נ' באסל חטיב

26.2.2014

בפני השופט יצחק כהן

מדינת ישראל

המאשימה

ע"י ב"כ עו"ד אורלי רוזנטל - נעמן

נגד

באסל (בן חסן) חטיב
יליד 1984

הנאשם

ע"י ב"כ עו"ד מאהר תלחמי

גזר דין

1. הנאשם הודה בעובדות המפורטות בכתב האישום, ועל כן הורשע בעבירת הצתה, לפי סעיף 448(א) לחוק העונשין, תשל"ז - 1977.

2. על פי כתב האישום, בתאריך 29.3.2012 החליט הנאשם להצית את סניף הבנק של הבנק הערבי ישראלי בע"מ אשר בעיר שפרעם. לשם כך רכש הנאשם בקבוק בנזין בתחנת דלק, והגיע לדלת סניף הבנק סמוך לשעת חצות וחצי. הנאשם לקח מספר קרטונים שהיו בקרבת מקום, הניח אותם בכניסה לסניף הבנק, שפך עליהם את הבנזין, והציתם.

הקרטונים שנדלקו גרמו לנזקים בכניסה לבנק, ולשם תיקון הנזקים היה צורך בניקוי הגרנוליט בכניסה

לסניף הבנק, ניקוי שלט חיצוני וצביעת העמודים בכניסה לבנק.

3. במהלך הטיעון לעונש הניחה לפני באת כוח המאשימה את הודעת הנאשם, שנגבתה ממנו באותו מועד עצמו, בשעה 00:55 (דהיינו, כ- 25 דקות לאחר ההצתה). בחקירתו נשאל הנאשם מדוע ביקש להצית את סניף הבנק, וכך השיב:

" ברצוני להגיד לך שבנק ערבי ישראלי סניף שפרעם תבעו אותי על סכום כסף שאני חייב להם. כנקמה על כך רציתי לשרוף את הסניף.
ש. מה הסיבה שגרמה לך לשרוף את סניף בנק ערבי ישראלי?
ת. מכיוון שתבעו אותי על סכום כסף שאני חייב להם."

נראה הדבר, שאך נס הוא, שפעולת הנקמה של הנאשם לא גרמה לנזקי גוף ולנזקי רכוש כבדים יותר מאלה המתוארים לעיל.

4. באת כוח המאשימה עמדה על חומרת העבירה שבוצעה על ידי הנאשם, עבירה שהמחוקק קצב לצדה עונש מאסר מרבי של 20 שנות מאסר (שכן סניף הבנק הוא נכס המשמש את הציבור). לטענת באת כוח המאשימה, גם אם בסופו של דבר הנשק לא היה כבד, הרי יש להביא בחשבון לחובת הנאשם את פוטנציאל הסכנה הרב שהיה טמון במעשהו.

באת כוח המאשימה עתרה אפוא להטיל על הנאשם עונש מאסר לריצוי בפועל, ולצדו מאסר על תנאי וקנס. לדעת באת כוח המאשימה, מתחם העונש ההולם בנסיבות העניין הוא בין שנתיים מאסר ועד ארבע שנות מאסר לריצוי בפועל.

5. בא כוח הנאשם טען, כי לחובת הנאשם אין עבר פלילי מכביד, ולעניין זה אציין, כי בגליון ההרשעות הקודמות הנושא את שמו, רשומה לחובת הנאשם הרשעה אחת משנת 2008 בעבירה של החזקת אגרופן שלא למטרה כשרה, לפי סעיף 186(א) לחוק העונשין, תשל"ז - 1977. עם זאת, הנאשם היה אחד מהנאשמים בפרשת הלינץ' בשפרעם (ת"פ (חיפה) 4256-06-09), והרשעתו בגין חלקו בפרשה זו טרם נרשמה בגליון ההרשעות שלו. בהכרעת הדין שניתנה נגד הנאשם בפרשה זו, הורשע הנאשם בעבירה של ניסיון להריגה, בגינה הושת עליו מאסר למשך 20 חודשים לריצוי בפועל.

לטענת בא כוח הנאשם, בשל הסתבכותו של הנאשם בפרשת הלינץ' שבשפרעם, וההליך הפלילי הממושך שהתנהל נגדו, הנאשם נקלע לחובות כבדים, ולא עלה בידו לשלם לבנק את חובו. הנאשם התחתן בשנת 2011, אך בשל מצבו הכלכלי הקשה, אשתו עזבה את הבית, וחזרה לבית הוריה.

בא כוח הנאשם הוסיף, כי בעת ביצוע העבירה, הנאשם היה נתון להשפעת אלכוהול, ומטעם זה אף המעשה שעשה לא גרם נזק כבד, שכן מבנה הבנק הוא מבנה אבן ובכניסה מותקנת דלת ברזל, ואלה אינם ניתנים להצתה. בא כוח הנאשם הוסיף, כי מיד לאחר המעשה הנאשם התחרט על המעשה שעשה, ועל כן פנה למשטרה מיוזמתו (וכאמור, הודעתו נגבתה 25 דקות לאחר אירוע ההצתה). מהבחינה הכספית, הנזק שנגרם מסתכם בסכום של 1,798 ₪. עוד הוסיף בא כוח הנאשם וטען, כי הגם שהעבירה נעברה על ידי הנאשם בתאריך 29.3.2012, הרי שכתב האישום הוגש לאחר כשנה וחצי, בתאריך 29.10.2013. מכאן מבקש בא כוח הנאשם ללמוד, שאף רשויות האכיפה לא מצאו שבנאשם טמונה סכנה לציבור.

לדעת בא כוח הנאשם, מתחם העונש ההולם נע בין חודשי מאסר ספורים ועד 10 חודשי מאסר. לטענת בא כוח הנאשם, עבירת ההצתה שביצע הנאשם נבעה באופן ישיר מהמצב אליו נקלע הנאשם בעקבות המשפט שהתנהל נגדו בתיק האחר, ועל כן יש לראות את שתי הפרשות כפרשה אחת. לטענת בא כוח הנאשם, בנסיבות אלה, יהיה זה מוצדק להורות, כי הנאשם ירצה את עונש המאסר בחופף לעונש המאסר אותו מרצה כיום.

6. הנאשם עצמו בדבריו, מסר שהוא מתחרט על אשר עשה ומתנצל. לטענתו, ניהל אורח חיים נורמטיבי ונשא אישה, המצויה כיום בהיריון, ופרנס עצמו מעבודתו בחברה לאיטום מבנים מפני נזילות מי גשם.

7 קביעת מתחם העונש ההולם (סעיפים 40ג, 40ט' - 40י"א לחוק העונשין):

(א) העיקרון המנחה בקביעת "מתחם העונש ההולם" הוא "עיקרון ההלימה". על פי עיקרון זה, יש לקיים יחס הולם, בין חומרת המעשה בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם מחד גיסא, ובין סוג ומידת העונש המוטל עליו מאידך גיסא. בקביעת מתחם העונש ההולם על בית המשפט להתחשב במידת הפגיעה בערך החברתי המוגן, שנפגע כתוצאה מביצוע העבירה, במידת הענישה הנהוגה ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה על ידי הנאשם. נסיבותיו האישיות של הנאשם, כמו גם נסיבות אחרות שאינן קשורות לביצוע העבירה, תילקחנה בחשבון בשלב הבא, הוא שלב קביעת העונש.

(ב) בסעיף 40ט' לחוק העונשין, פורטו שיקולים שונים, שאינם מהווים רשימה סגורה, שעל בית המשפט להתחשב בהם, ככל שבית המשפט סבור שהן משפיעות על חומרת המעשה ועל אשמו של הנאשם. בהתייחס לעניין שלפני, יש להביא בחשבון את הסיבה שהביאה את הנאשם לבצע את העבירה, התכונן ומעשי ההכנה שקדמו למעשה, והנזק שהיה עלול להיגרם אילו הנאשם היה מצליח להוציא לפועל את זממו.

(ג) בהתייחסו לעבירת ההצתה, קבע בית המשפט העליון בע"פ 7496/12 **זיתוני נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו - 24.6.2013), מפי כב' השופט א' רובינשטיין):

"למותר יהיה להכביר מלים על חומרתה של עבירת ההצתה בה הורשע המערער, לגביה נאמר כי "טבעה של הצתה שראשיתה ידוע, אולם כיצד תתפשט ומה יהיה היקף הנזק הכרוך בה, הוא עניין שלמצית, בדרך כלל, אין שליטה עליו. מכאן חומרתה היתרה של עבירה זו, ועל כן חייב העונש הנגזר בצידה לתת מענה לשיקולי גמול, מחד, והרתעת הרבים, מאידך" (ע"פ 2599/07 **קריין נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו] (2007), השופט לוי); ובעניין אחר נזדמן לי לציין, כי "נוכח הסכנה המיוחדת, הבלתי נשלטת, שבעבירות אלה - שהרי בהן 'תצא אש ומצאה קוצים ונאכל גדיש או הקמה' (שמות, כ"ב, ה'), ואחריתה מי ישורנה - יש צורך בענישה מרתיעה, שככלל תהא כליאה" (ע"פ 3074/07 **מדינת ישראל נ' אבו תקפה** [פורסם בנבו] (2008))."

(ד) נראה הדבר, שבתי המשפט נדרשים לעסוק בעבירת ההצתה בתדירות גבוהה, וקיימת תמימות דעים, כי עבירת ההצתה מחייבת עונש של מאסר. עם זאת, כפי שנקבע בע"פ 3210/06 **עמארה נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו - 18.3.2007) "לא תמיד מצאה ההתייחסות המחמירה את ביטויה ב"שורה התחתונה" של העונשים שהוטלו". באותו פסק דין סקר בית המשפט שורה ארוכה של פסקי דין והעונשים שהוטלו על מבצעי עבירת ההצתה.

(ה) להלן אתייחס למספר פסקי דין שניתנו לפני זמן לא רב, ואלה ינחו אותי בבואי לקבוע את מתחם העונש ההולם:

(1) בע"פ 60/12 **חיים עמר נ' מדינת ישראל** (פורסם במאגר "נבו" - 7.11.2012), הצית המערער את בית העסק בו עבד, לאחר שפוטר מעבודתו. המערער היה צעיר בגילו ולא נטל אחריות על מעשיו, ובית המשפט היה ער למצוקה אליה נקלע בעקבות פיטוריו. המערער נדון ל-4 שנות מאסר בפועל, ונקבע כי העונש שהוטל עליו הוא "הולם ומאוזן" גם אם הוא עומד על "הצד הגבוה במתחם הענישה".

(2) בע"פ 7887/12 **מאיר שאול נ' מדינת ישראל** (פורסם במאגר "נבו" - 24.4.2013), הצית הנאשם ציוד שהיה מאוחסן במגרש, והיה שייך לאדם עמו היה לו סכסוך. בגזירת העונש הביא בית המשפט בחשבון את גילו של הנאשם, מצב בריאותו, הרקע הנפשי של המערער ועברו הפלילי הלא מבוטל. המערער נדון ל-30 חודשי מאסר בפועל, ובית המשפט דחה את ערעורו על חומרת העונש, ואישר את מתחם העונש שנקבע בבית המשפט המחוזי - בין שנתיים לארבע שנים - אך קבע כי העונש שהוטל "נוטה לקולא".

(3) בע"פ 1846/13 ג'מאל עמאש ואח' נ' מדינת ישראל (פורסם במאגר "נבו" - 1.12.2013), המערערים הציתו כלי רכב בצוותא, על רקע סכסוך בנוגע להחזקה ברכב. המערער מס' 1 נדון ל- 27 חודשי מאסר והמערער מס' 2 נדון ל- 38 חודשי מאסר, ובנוסף לכך שישה חודשי מאסר על תנאי שהופעלו במצטבר. בית המשפט ציין, כי מהפסיקה עולה, שלגבי עבירת ההצתה קיים טווח ענישה רחב, אך למרות זאת, עונשו של המערער מס' 1 מצוי ברף התחתון של מתחם הענישה ההולם ועונשו של המערער מס' 2 מצוי מתחת לרף הענישה העליון לעבירת ההצתה, בנסיבות ביצועה על ידו.

(4) בע"פ 3116/13 קבלאן ואח' נ' מדינת ישראל (פורסם במאגר "נבו" - 15.10.2013), הנאשמים הורשעו בהצתת אוטובוס של חברת הסעות, ונדונו ל- 24 חודשי מאסר בפועל. ערעורם על חומרת העונש נדחה.

(i) עולה מהפסיקה שסקרתי לעיל, ומפסיקה נוספת שלא נסקרה לעיל, כי הגם שהכל מסכימים שמדובר בעבירה חמורה, טווח הענישה בעבירת ההצתה הוא טווח רחב. במקרה שלפני מדובר בעבירת הצתה שבוצעה על ידי הנאשם על רקע רצונו לנקום בבנק על כך שהבנק דרש ממנו כי יפרע את חובו. הגם שהנזק שנגרם לא היה גדול בסופו של דבר, הרי שהסיכון שהיה טמון במעשהו של הנאשם היה סיכון גדול, ופגיעתו הייתה יכולה להיות קשה וכואבת.

(ז) על כן, לאחר ששקלתי טענות באי כוח הצדדים, ובשים לב לנסיבות שיש צורך לשקול בקביעת מתחם העונש ההולם, הנני קובע, כי מתחם העונש ההולם במקרה שלפני הוא בין שנת מאסר אחת לריצוי בפועל ועד שלוש שנות מאסר לריצוי בפועל.

8. חריגה ממתחם העונש ההולם (סעיפים 40 עד 40 וסעיף 40(3) לחוק העונשין):

(א) בית המשפט רשאי לחרוג לקולא ממתחם העונש ההולם שנקבע, מקום בו קיים סיכוי לשיקומו של הנאשם. עם זאת, מקום בו מעשה העבירה ומידת אשמו של הנאשם הם בעלי חומרה יתרה, אין לחרוג לקולא ממתחם העונש ההולם, אפילו השתקם הנאשם או שיש סיכוי של ממש שישתקם.

(ב) במקרה שלפני אין מדובר בהליך שיקום שנקטע בעקבות מעצרו של הנאשם, ולמעשה לא נראה כי ניתן לנקוט בהליך שיקומי כלשהו לאור עונש המאסר שהושת על הנאשם בתיק אחר.

9. קביעת העונש, ונסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה (סעיפים 40ג(ב), 40יא ו- 40יד(2) לחוק העונשין:

(א) השלב בו יש להביא בחשבון את נסיבותיו האישיות של הנאשם, הוא השלב העכשווי, בו על בית המשפט לקבוע את עונשו של הנאשם.

(ב) במקרה שלפני יש להביא לזכות הנאשם את העובדה כי מייד לאחר המעשה הודה בחקירתו ונטל אחריות, ואף הודה במעשה מייד בתחילת המשפט. עוד יש להביא בחשבון את מצבו הכלכלי הקשה של הנאשם ואת מצבו המשפחתי. כמו כן יש לזקוף לזכות הנאשם את התנצלותו והבעת החרטה על המעשה שעשה.

(ג) על כן, לאחר ששקלתי נסיבותיו המקלות של הנאשם, הנני סבור כי יש להטיל על הנאשם עונש של 18 (שמונה עשר) חודשי מאסר לריצוי בפועל, ולצדו מאסר על תנאי.

10. כאמור, בא כוח הנאשם טען, כי יש מקום להורות שהנאשם ישא את העונש על פי גזר דין זה בחופף לעונש המאסר אותו הוא מרצה עתה על פי גזר הדין שניתן נגדו בתיק האחר.

סעיף 45(ב) לחוק העונשין, תשל"ז - 1977 קובע:

"מי שנידון למאסר ולפני שנשא כל ענשו חזר ונידון למאסר, ובית המשפט שדן אותו באחרונה לא הורה שישא את ענשי המאסר, כולם או מקצתם, בזה אחר זה, לא ישא אלא עונש מאסר אחד והוא של התקופה הארוכה ביותר".

ההוראה שהנאשם ישא את עונשו בחופף לעונש שהוטל עליו בתיק האחר אינה עולה בקנה אחד עם "עקרון ההלימה". משמעות הדבר היא, שהנאשם לא ישא עונש בגין עבירת ההצתה, חרף העובדה שמדובר בעבירה חמורה, המחייבת, בדרך כלל, הטלת מאסר בפועל. בע"פ 5443/98 **מדינת ישראל נ' מנשרוב**, (1999) נקבע מפי כב' השופטת ט' שטרסברג כהן:

"...מטבע הדברים ראוי שאדם ישא את מלוא עונשו על כל אחת מן העבירות אותן הוא עובר ולא "ייהנה מהפחתה" של מאסר שהושת עליו רק משום שהושת עליו מאסר נוסף בגין עבירה אחרת".

מטעם זה יש כוונה לתקן את "ברירת המחדל" הקבועה בסעיף 45(א) לחוק העונשין, במובן זה, שכל עוד לא קבע בית המשפט אחרת, נאשם שהוטל עליו מספר עונשי מאסר, ישא אותם זה אחר זה (דהיינו, במצטבר). עם זאת, כדי שלא להכביד את היד על הנאשם יתר על המידה, הנני מחליט, כי 6 (שישה) חודשים מתוך עונש המאסר שעל הנאשם לשאת בו לפי גזר דין זה, ירוצו על ידי הנאשם בחופף לעונש שהוטל עליו בתיק האחר.

11. אשר על כל האמור לעיל, הנני מחליט כדלקמן:

(א) הנני דן את הנאשם ל- 28 (עשרים ושמונה) חודשי מאסר, מתוכם 18 (שמונה עשר) חודשים לריצוי בפועל, והיתר, 10 (עשרה) חודשים לריצוי על תנאי, והתנאי הוא, שבמשך 3 שנים לא יעבור הנאשם עבירת הצתה.

(ב) מתוך עונש המאסר שעל הנאשם לרצות על פי האמור לעיל, 6 (שישה) חודשים ירוצו באופן חופף לעונש שהוטל על הנאשם בגזר הדין שנין נגדו בתיק (ת"פ (חיפה) 4256-06-09). יתר התקופה (12 חודשים) ירוצו על ידי הנאשם במצטבר לעונש שהוטל עליו בגזר הדין שניתן בת"פ (חיפה) 4256-06-09.

(ג) מתקופת המאסר שעל הנאשם לרצות על פי האמור בסעיף קטן (א) שלעיל, תנוכה התקופה שמתאריך 29.3.2012 ועד לתאריך 30.3.2012, ובסה"כ יומיים, בהם הנאשם היה נתון במעצר.

(ד) הנני מחייב את הנאשם לפצות את הבנק הערבי ישראלי בע"מ, סניף שפרעם, בסכום של 2,000 ₪.

ניתן היום, כ"ו אדר תשע"ד, 26 פברואר 2014, והודע בפומבי.

והודע לצדדים כי הם זכאים לערער על פסק הדין בתוך 45 ימים מהיום בפני בית המשפט העליון, בירושלים.

י' כהן, שופט